

Viðhaldsáætlun og flokkun Göngustígar, gangstéttir og tengd mannvirki

Tæknideild 2017

Innihald

Inngangur	5
Stígaflökkun	6
Flokkur 1 Göngustígar	6
Flokkur 2 Göngustígar	6
Flokkur 3 Göngustígar	7
Flokkur 4 Göngustígar	7
Flokkur 5 Göngustígar	8
Erfiðisskali og merking stíga	9
Viðhald	10
Stígar malbikaðir (Viðhald A)	11
Stígar/götur hellulagt (Viðhald A).....	11
Stígar malaryfirborð (Viðhald B).....	11
Stígar trékurl (Viðhald B)	12
Brýr (Viðhald A)	12
Tröppur (Viðhald A)	12
Áningastaðir (Viðhald A).....	12
Viðhengi.....	13

Inngangur

Göngustígar eru mikilvægur hluti í útivistarlífi allra íbúa og gesta svæðisins.

Þetta skjal fjallar um flokkun stíga bæði í erfiðiskala fyrir notkun stíga og gæðaflokkun varðandi viðhaldspörf.

Við flokkun göngustíga er horft til breidd, bratta og yfirborð stígs. Einnig er mikilvægt að hafa í huga hver er notandi stíganna og hvar stígarnir eru staðsettir.

Ekki verðu fjallað um sérstaka tækni til að halda við stígum eða hluta þeirra. Upplýsingar um það eru að finna í viðhengi.

Stígaflokkun

Flokkur 1 Göngustígar

Almenn lýsing	Malbikaðir stígar Aðgengilegir öllum Reglulegt eftirlit og viðhald Vetrarþjónusta
Hentar fyrir	Stígar sem tengja bæjarhluta innanbæjar og milli bæjarkjarna. Bæði notað sem reiðhjólástígar og göngustígar. Tengir bæjarkjarna með útivistarsvæðum
Yfirborð	Malbikað, slétt og vel viðhaldið. Ekkert laust efni
Breidd	Milli 1.50m og 2.50m.
Bratti	5 - 8 %.
Dæmi	Milli Miðbæ og Holtahverfi (mynd vantar)

Flokkur 2 Göngustígar

Almenn lýsing	Stígar með þjappað malarslitlag yfirleitt í láglandi og nálægt bæjarkjarna. Reglulegt eftirlit og viðhald.
Hentar fyrir	Stígar sem tengja bæjarhluta innanbæjar og milli bæjarkjarna. Bæði notað sem reiðhjólástígar og göngustígar. Tengir nærumhverfi bæjarins með útivistarsvæðum.
Yfirborð	Malaryfirborð. Þjappað, slétt og vel viðhaldið.
Breidd	Milli 1.00m og 2.50m.
Bratti	5 - 8 %.
Dæmi	Tungudalur leiðir (mynd vantar)

Flokkur 3 Göngustígar

Almennt lýsing	Mjór malarstígur með brattari köflum. Inniheldur brúaða læki og tröppur fyrir bröttustu kaflana. Laust og fast yfirborð blandað í stíg.
Hentar fyrir	Stígar sem henta fyrir skógarlendi og útivistarsvæði
Yfirborð	Blandað yfirborð með lausum köflum en ekkert laust efni yfir 50mm.
Breidd	Milli 0.5m og 1.0m.
Bratti	5 - 12 %.
Dæmi	Fyrir ofan Suðureyri og Ísafjörður meðfram skógræktarlandið (mynd vantar)

Flokkur 4 Göngustígar

Almennt lýsing	Mjór stígar fyrir utan aðal útivistarsvæðin. Inniheldur bratta kafla. Laust efni efni, óbrúaðir lækir og skriður.
Hentar fyrir	Stígar sem eru fyrir utan aðal útivistarsvæðin. Stígar sem leiða upp á heiðar.
Yfirborð	Ójafnt yfirborð með allt að 100mm laust efni, lækir og skriður.
Breidd	< 1.0m
Bratti	10 - 30 %
Dæmi	Upp á heiði og við Skíðasvæði (mynd vantar)

Flokkur 5 Göngustígar

Almenn lýsing	Fjallaleiðir. Ekki vel merktir og með mikið af lausu efni. Útsett á köflum. Óbrúaðir lækir og skriður.
Hentar fyrir	Fjallastígar
Yfirborð	Mjög grófir stígar með stórgrjót og laust yfirborð.
Breidd	Ekki skilgreint
Bratti	Ekki skilgreint- kaðall eða stígar ef að aðstæður leyfa.
Dæmi	Upp á Eyrarfjall eða Ernir (mynd vantar)

Erfiðisskali og merking stíga

Erfiðisskölun og merking stíga fer fram skv. staðall Leiðbeiningar um merkingar, Handbók um merkingar á ferðamannastöðum og friðlöndum sem Ferðamálastofa gaf út.

Skýring	
Léttur göngustígur Aðgengilegur öllum Stígaflokkur 1	 <p>L19 Auðveld gönguleið</p>
Göngustígur Stígaflokkur 2 og 3	 <p>L01 Gönguleið</p>
Fjallgöngustígur Stígaflokkur 4	 <p>L20 Krefjandi gönguleið</p>
Erfiður fjallgöngustígur Stígaflokkur 5	 <p>L21 Erfið gönguleið</p>

Blátt – auðvelt Textalykill fyrir ferðamenn

Góðir og sléttir stígar að jafnaði án teljandi hindrana eða erfiðleika.

Nánari skilgreining fyrir flokkun

„Góðir og að jafnaði sléttir stígar, án teljandi hindrana eða erfiðleika“ eru stígar sem yfirleitt er búið að bera ofani eða eru sléttar moldar eða þéttar sandgötur. Lækir og ár eru brúaðar. Ef um verulega hærri uppstig en venjulega tröppuhæð er að ræða þarf að vera handrið. Þessar leiðir henta t.a.m. ófótvissum eldra fólki. Það er í lagi að steinar standi upp úr eða hluti stígs-ins sé ósléttur, ef það er undantekning. Ef um er að ræða frekari hindranir flokkast hann upp. Hentar fyrir lofthrédda.

Viðmiðunardæmi:

Tjaldsvæði-Svartifoss (Skaftafell), Vesturdalur – Hljóðaklettur (Jökulsárgljúfur), Víti frá bilastæði (Askjal).

Rautt – krefjandi Textalykill fyrir ferðamenn

Leiðir og stígar sem geta falið í sér lengri óslétta og erfiða kafla og hindranir svo sem óbrúaða lækir og minni ár, lausamöl, há uppstig o.s.frv.

Nánari skilgreining fyrir flokkun

Leiðir og stígar sem geta falið í sér lengri óslétta og erfiða kafla og hindranir, svo sem óbrúaða lækir (littlar ár) lausamöl, há uppstig o.s.frv.“ Dæmigert fyrir rauða leið væri að hún lægi um lítt orpið hraun án ofaniburðar og hentar því ekki ófótvissum fólki. Einnig getur undirlag stígsins verið blautt eða gljúpt í miklum sandi eða bleytu. Minniháttar hindranir geta verið lækir eða litlar ár sem ekki verða mannskæðar í venjulegum vexti, há uppstig t.d. í stuttum kletthöftum, stuttar brattar brekkur, eða stutt stökk yfir hindranir. Hindranir á rauðum leiðum eiga það sameiginlegt að oft er auvelt að fjarlægja þær með einföldum aðgerðum (brúm og stigum). Hentar lofthréddum.

Viðmiðunardæmi:

Heiðahringurinn (Skaftafell), Hólmatungur – Vesturdalur (Jökulsárgljúfur), Tjarnargigshringur (Laka). LML-Stórhver-LML (Friðland að Fjallabaki). Laugavegurinn, frá Landmannalaugum í Þórsmörk, liggur á mörkum rauðs og svarts vegna Þröngár sem getur orðið leiðinleg í vatnavöxtum. Að öðru leyti er Laugavegurinn rauð leið og því réttlæt看legt að flokka hann í rautt.

Svart – erfitt Textalykill fyrir ferðamenn

Leiðir og stígar sem fela í sér hindranir og erfiðleika á borð við óbrúaðar ár, brattlendi og kletthöft, sem óvönnum og við slæmar aðstæður getur verið hættulegt.

Nánari skilgreining fyrir flokkun

Leiðir og stígar sem fela í sér hindranir og erfiðleika á borð við óbrúaðar ár, brattlendi og kletthöft, sem óvönnum og við slæmar aðstæður geta verið hættulegar.“ Svart þýðir að á leiðinni geta verið mannskæðar hættur. Algengustu mannskæðar hættur á gönguleiðum eru Grjóthrun og fallhætta (Brattlendi), druknun og ofkæling (ár). Krossá í Þórsmörk og Morsá í Skaftafelli myndu óbrúaðar valda flokkun í svart, þar sem vatnsmagn þeirra í vexti veldur druknunar og ofkælingarhættu. Berg á Íslandi er afar laust í sér og fellur grjót oft af sjálfsdáðum en einnig af völdum ferðamanna. Slíkar gönguleiðir í brattlendi henta ekki lofthréddum.

Viðmiðunardæmi:

Kristínartindar (Skaftafell), Hafragilsundirlendi (Jökulsárgljúfur), Herðubreið, Rjúpnafell (Þórsmörk), Fimmvörðuháls (Að norðanverðu). Dæmi um ár sem óbrúaðar valda myndu flokkun í Svart: Krossá í Þórsmörk, Morsá í Skaftafelli og allar stærri.

Viðhald

Eftirfarandi flokkar eru notaðir yfir viðhaldsvinnu:

Viðhald A:

Eftirlit og viðhald eru í forgangi. Vetrarþjónusta er á þessum stíg. Til hliðsjónar eru notaðir eiginleikar úr Flokkur 1 Göngustígar og

Stígar malbikaðir (Viðhald A)

Viðhald B:

Flesti stígar eru í viðhaldsflokki B. Stígur er haldinn við með tilliti til öryggisatriða og ef að stígur skemmist. Til hliðsjónar eru notaðir eiginleikar úr Flokkur 2 Göngustígar, Flokkur 3 Göngustígar jafnt sem Stígar malaryfirborð (Viðhald B) og Stígar trékurl (Viðhald B).

Viðhald C:

Viðhald fer fram eftir þörfum og er metið af fagaðila um aðgerðir og hvort hætta skapist ef að stígur skemmist. Viðhaldi er skipt á milli stígaeigenda.

Viðhald D (enginn viðhald)

Stígar í viðhaldsflokki eru ekki haldnir við af sveitafélaginu. Samstarf er á milli utanaðkomandi aðila eins og ferðafélag eða annað áhugamannafélag er notað, til dæmis, til að hæla út leiðir.

Stígar malbikaðir (Viðhald A)

Heildarútlit malbikaðra stíga skal ávallt vera gott
Illgresi má ekki sjást í malbiki

Eftirfylgni:

Sópun	2x á ári
Smærra og stærra rusl skal fjarlæggt	3x á ári
Mat á þörf fyrir lagfæringar þar sem sig eða lyfting hefur orðið	1 sinni á ári
Mat á þörf fyrir endurnýjun malbiks eða hluta þess	Þriðja hvert ár

Stígar/götur hellulagt (Viðhald A)

Heildarútlit hellulagna eða steinlagna skal ávallt vera gott og fúgur fullar
Gras má ekki gróa inn á hellulagnir frá köntum og spilla þannig útliti
Kantsteinar skulu vera jafnir

Eftirfylgni:

Illgresi fjarlæggt	1 sinni á ári
Sópun	2 x á ári
Mat á þörf fyrir endurnýjun lagnar eða hluta hennar	Annað hvert ár
Mat á þörf fyrir lagfæringar þar sem sig eða lyfting hefur orðið	1 sinni á ári

Stígar malaryfirborð (Viðhald B)

Heildarútlit grús- og sandstíga skal ávallt vera gott
Yfirborð skal vera laust við sporun og ójöfnur
Fjölært illgresi má ekki sjást og einært illgresi má ekki þekja meira en 15 % af yfirborði

Eftirfylgni:

Illgresi fjarlæggt	1 sinni á ári
Mat á áfyllingarpörf	1 sinni á ári
Mat á þörf fyrir lagfæringar þar sem sig eða lyfting hefur orðið	1 sinni á ári
Mat á áfyllingarpörf	1 sinni á ári

Stígar trékurl (Viðhald B)

Heildarútlit kurlstíga skal ávallt vera gott
Yfirborð skal vera laust við miklar ójöfnur

Eftirfylgni:

Mat á áfyllingarþörf	1 sinni á ári
Mat á þörf fyrir lagfæringar þar sem sig eða lyfting hefur orðið	1 sinni á ári

Brýr (Viðhald A)

Brýr brúa læki eða aðrar hindranir. Efni er timbur, járn eða steinefni eða blandað. Eftirlit og viðhald þarf að miðast við efni brúarinnar og með tillit til öryggis við notkun brúar.

Eftirfylgni:

Mat á þörf fyrir lagfæringar	1 sinni á ári
Mat um öryggisatriði	1 sinni á ári

Tröppur (Viðhald A)

Tröppur auðvelda gangandi umferð um svæði þar sem landhalli er mikill. Lögum þeirra og útlit skiptir miklu máli. Þær skulu ennfremur vera þægilegar til að ganga um og öruggar. Því miðar umhirðan helst að því að halda þeim öruggum.

Eftirfylgni:

Mat á þörf fyrir lagfæringar	1 sinni á ári
Mat um öryggisatriði	1 sinni á ári

Áningastaðir (Viðhald A)

Áningastaðir eru ætlaðir til þess að fólk geti hvílt sig á ferðalögum. Áningastaðir geta verið með bekkjum, borðbekkjum, upplýsingaskiltum, ruslatunnum eða blöndu af þessu. Yfirleitt eru áningastaðir á sérstökum útsýnistöðum.

Eftirfylgni:

Mat á þörf fyrir lagfæringar	1 sinni á ári
Mat um öryggisatriði	1 sinni á ári

Viðhengi

- Kort um göngustígar Viðhaldsflokkun A3
- Kort um göngustígar Erfiðisskölum A3

Fleira gögn sem er notað í tenging við skipulag, bygging og viðhald göngustígana:

- Handbók um merkingar á ferðamannastöðum og friðlöndum
https://www.ferdamalastofa.is/static/files/ferdamalastofa/umhverfismal/utgafur/handbok_27.11.2014.pdf
- Tákmyndir
<https://www.ferdamalastofa.is/static/files/ferdamalastofa/umhverfismal/utgafur/taknmyndir.pdf>
- Merkingar á gönguleiðum
https://www.ferdamalastofa.is/static/files/upload/files/Merkingar_gonguleida%281%29.pdf